

Alþingi
Allsherjar- og menntamálanefnd
Kirkjustræti
101 Reykjavík

DÓMSMÁLARÁÐUNEYTIÐ

Sölvhóls götu 7 101 Reykjavík
sími: 545 9000 bréfasími: 552 7340
postur@dmr.is dmr.is

Reykjavík 23. nóvember 2022
Tilv.: DMR22090121/4.1

Dómsmálaráðuneytinu hefur borist ábending um að orðalag ákvæða 5. mgr. 212. gr. og 1. málslíðar 4. mgr. 218. gr. laga nr. 88/2008 um meðferð sakamála kynnu að vera óheppileg. Ástæðan er sú að ef ákærði í sakamáli er sýknaður með dómi Landsréttar, þá vísar Landsréttur einkaréttarkröfu brotþola nær undantekningarlaust frá héraðsdómi, en ekki Landsrétti eins og ákvæðin gera ráð fyrir. Ákvæðin komu ný inn í lög um meðferð sakamála með lögum nr. 61/2022 (bætt réttarstaða brotþola, fatlaðs fólks og aðstandenda) sem tóku, að því er þessi ákvæði varðar, gildi 13. júlí 2022.

Ákvæði 5. mgr. 212. gr. laga nr. 88/2008 er í dag svohljóðandi: Ef kröfu skv. XXVI. kafla er vísað frá Landsrétti, samkvæmt fyrirætlum 2. mgr. 176. gr., vegna þess að ákærði er sýknaður með dómi Landsréttar getur kröfuhafi án kærú komið að við meðferð áfrýjaðs máls fyrir Hæstarétti kröfu um ómerkingu og heimvísun dóms Landsréttar hvað kröfu sína varðar, eftir fyrirætlum 5. mgr. 217. gr., d-liðar 2. mgr. og 4. mgr. 218. gr. og 220. gr.

Ákvæði 1. málslíð 4. mgr. 218. gr. laganna er svohljóðandi: Hafi krafa skv. XXVI. kafla verið dæmd að efni til á fyrra dómstigi eða vísað frá Landsrétti vegna fyrirætlum 2. mgr. 176. gr. skal ríkissaksóknari láta birta áfrýjunarstefnu fyrir þeim sem með kröfunu fer.

Dómsmálaráðuneytið hefur tekið ábendinguna til athugunar og telur rétt að orðalagi framangreindra ákvæða laga nr. 88/2008 verði breytt svo að þau þjóni betur þeim tilgangi sem þeim var ætlað, það er að bæta réttarstöðu brotþola. Að öðrum kosti kynnu einhverjir brotþolar að fara á mis við það réttarhagræði við meðferð sakamála fyrir Hæstarétti að geta krafist þess að einkaréttarkröfu þeirra verði vísað til sérstakrar meðferðar í einkamáli í Landsrétti ef að Hæstiréttur snýr sýknudómi Landsréttar og sakfellir ákærða. Tekið skal fram að ráðuneytið fær þó ekki séð að slíkt hafi gerst nú þegar.

Í tilviki beggja þessara lagaákvæða snýr breytingartillaganánar tiltekið að því að skilyrða meðferð einkaréttarkröfu fyrir Hæstarétti (í kjölfar sýknu Landsréttar í refsipætti málsins) við það að slíkri kröfu hafi verið vísað frá dómi í stað þess að binda slíka dómsmeðferð við það að einkaréttarkröfu hafi verið vísað frá Landsrétti. Því yrði orðinu **Landsrétti** á báðum stöðum skipt út fyrir orðið **dómi**, og gæti breytingatillaga hljóðað svo:

Í stað orðsins „Landsrétti“ í 5. mgr. 212. gr og 4. mgr. 218. gr. laga um meðferð sakamála, nr. 88/2008, kemur: dómi.

Allsherjar- og menntamálanefnd hefur nú til meðferðar frumvarp dómsmálaráðherra um breytingu á lögum um meðferð einkamála, lögum um meðferð sakamála og lögum um dómstóla (ýmsar breytingar), þingskjal 281-278. mál. Ráðuneytið telur þá breytingu sem hér er fjallað um vera brýna og eiga góða samleið með þeim breytingum sem lagðar eru til með því frumvarpi. Það væri til mikils hagræðis að mati ráðuneytisins ef allsherjar- og menntamálanefnd væri fært að taka breytingartillöguna til athugunar samhliða meðferð frumvarpsins.

Fyrir hönd ráðherra

Bryndís Helgadóttir

Þorvaldur Heiðar Þorsteinsson